

Norges Sag er den gode Sag

Taler

Ulrik Frederik Bøyesen

Dato

18 mars 1814

Sted

Lærdal

Omstendigheter

Preken ved avleggelse av eden til Norges selvstendighet

- 1 Hos Gud er min Frelse og min Ære; min Styrkes Klippe, min Tilflugt er i Gud. Forlader Eder paa Ham til enhver Tid, kjære Folk! Udøser Eders Hjerter for Hans Ansigt! Gud er vor Tilflugt. Sela!

5

Psalm. 62, 8-9

Andægtige Tilhørere!

- 10 I den Psalme, hvoraf vor Text er tagen, opmuntrer David sig selv og sit Folk, ved at lovsynge Guds, den Almægtiges Hjælp og Bistand, paa hvilken han havde modtaget saa mange herlige Prøver. Indviklet i Krige med Nabofolkene, omspendt af, næsten hildet i de Snarer, hans Fiender havde lagt for ham, havde Gud ofte saa mægtigen reddet ham. Hvad var naturligere, mine Tilhørere! end
- 15 at David, ved at tilbagekalde hos sig Mindet om den Høiestes Beskjærmelse i saa mange Farer, og hans alvældige Bistand, hvorved han saa ofte i sin urolige Regjeringstid havde seiret over sine Fiender, paany maatte fyldes med Tillid til den Almægtige og Algode, som saa ofte havde gjort hans Fiender til Skamme, og herligen udført den gode Sag. Og Davids Sag var god. Han vilde ikke tilfegte sig
- 20 Erobrerens Krands, dyppet i Folkets Blod og Taarer. Han stred for at forsvare sit Folk fra Undertrykkelse! Dets Ære, Selvstændighed og Lykke var Øiemedet for de Krige, han førte, Fienderne tvang ham til at føre. Selv valgt af sit Folk, efter Guds Villie, til at være dets Forsvarer og Værge, var det som Konge hans første Pligt, at beskytte sit Folk imod fiendtlig Vold og List. Tro imod denne
- 25 Pligt skyede han og hans Folk ingen farer, ingen Anstrengelse, intet Offer. Derfor var Gud med ham; derfor fulgte Seieren hans Vaaben, og Fienderne bleve til Skamme. Derfor kunde han i vor Text, saa glad og tryg, med rolig

Hengivenhed i Gud, i hvis Haand hans Sag var saa sikker, saalænge han var sit
30 høie Kald tro -- derfor kunde han, siger jeg, med opløftet Aand synge, som vor
Text lyder: «Hos Gud er min Frelse og Ære; min Styrkes Klippe, min Tilflugt er
i Gud; forlader Eder paa Ham til hver Tid, kjære Folk! udøser Eders Hjerter for
Hans Ansigt! Gud er vor Tilflugt, Sela!»

35 Vel os, mine Christne! at ogsaa vi ved denne Leilighed tør opmuntre os selv med
den hellige Sangers Ord; at vi med samme Troe og Tillid, som David, tør nærme
os til Gud, som er vor Frelse, vor Ære, vor Styrkes Klippe; thi ogsaa vi skulle
stride for Ret og Uskyld, for vor lovlige Arv, for selvstændig Frihed under en
selvvalgt Fyrste, for Ære og borgerlig Lykke, for Hustruer og Børn. Forlader
40 Eder da paa Gud til enhver Tid, kjære Folk! udøser Eders Hjerter for hans
Ansigt! Gud er vor Tilflugt!

I Overeensstemmelse med denne vor Text og den høitidelige Anledning, hvori
vi ere forsamlede, ville vi til vor fælleds Opmuntring betragte: Hvorlunde det
45 Folk, som Pligten fører i Kampen, tør vente sig den Høiestes Bistand og
Beskyttelse.

Jeg vil vise:

50 At vi ere et Folk, som skal føre en saadan pligtskyldig Kamp. Under hvilke
Betingelser vi tør love os den Almægtiges og Algodes Bistand og Beskyttelse. 1.

Vi ere saa vante, mine Tilhørere! til at tale om Krigen, som et af de største Onder
for Menneskeheden, at det ved første Øiekast synes urimeligt, at ville forene den
55 med Begrebet om Pligt. Men, ihvor naturstridig Krigen end maatte synes at
være, er den ikke destomindre nok et af de uundgaaeligste Onder, saalænge det
ikke vel lader sig tænke, at alle Mennesker, eller de, som styre Nationernes
Kræfter, skulde alle uden Undtagelse lade sig lede og bestemme af Billigheds og
Retfærdigheds Love, og saalænge det altsaa er sandt, hvad Ordsproget siger, at
60 man har ikke længer Fred, end Ens Naboe vil. Er Krigen saaledes uundgaaelig,
saa maa den, i Følge heraf, ogsaa i mangt Tilfælde vorde pligtskyldig. Ingen
tvivler om, at jeg jo har Ret til at forsvare mig, min Velfærd og mit Liv imod en
Røver, som overfalder mig, for at skille mig derved, om endogsaa Voldsmanden
ved mit Forsvar maatte sætte Livet til. Hvad som er Ret for det enkelte
65 Menneske, i det Tilfælde at hans eller hans Families Velfærd og Liv angribes,
maa end mere være det for en Nation, ja vorde Pligt der, hvor det gjælder

Summen af saa mange Hundredetusindes Velfærd og Lykke. Ogsaa synes det virkelig at være en af Hovedbetingelserne, ligesom det er en af Hovedfordelene ved Statssamfundet, gjensidigen at betrygge og beskytte hinanden imod udvortes Fiender. Hvad vilde blive af Menneskene, hvad af Nationerne, dersom alt Forsvar skulde bortfalde? Saa er det da ogsaa en hellig Pligt for enhver Borger i en Stat, at bidrage Alt, hvad han formaaer, til det fælleds Samfunds Forsvar. Han vilde i modsat Tilfælde vorde sit Lands Fiende og Forræder, der nok vilde deeltage i Samfundets Fordele, men ikke i dets Byrder, og saaledes høste der, hvor han ikke saaer. Historien viser os mange glimrende Exempler paa saadanne Forsvarskrige.

Men for os, mine Tilhørere! kan vel intet Riges Historie være mere magtpaaliggende og mærkværdig, end vort eget Fædrenelands, saasom den ikke allene lærer os at kjende de Velgjerninger, for hvilke fornemmelig vi have Forsynet at takke, samt den Rang, vi have opnaaet blandt Nationernes Række, men ogsaa at vurdere de Anstrengelser, det har kostet vore Forfædre at hævde denne. Baade i og uden Forbindelse med andre Riger var vort Fædreneland stedse selvstændigt, det vil sige, det bukkede sig aldrig under nogen Voldsmands Aag, og var stedse styret af selvvalgte Regenter, efter en frivillig valgt Regjeringsform. Derved betryggedes Folkets Frihed, Fred og Lykke; derved kunde vore Regentere, naar det gjaldt, gjøre Regning paa et Folk, som brændte af Fædrenelandskjærlighed, og var nidkjært over sit Lands Ære og Fordele. Og det gjaldt ofte for Norge. Og Norges Sag var tillige den gode Sag. Derfor var Gud god med vore Forfædre. Han gjorde deres Kraft lige med deres Mod; han var, som David siger i vor Text, deres Frelse, Ære og Styrkes Klippe. Ja, til hvormangen herlig Daad var ikke Norges Klipper Vidner! End kneise de i høien Skye, ligesom stolte Mindetavler, om vore Forfædres glørværdige Bedrifter. Monne de da nu skulle vorde vore Skampæle? Du blusser Klippens Søn ved en Tanke, som gjennemborer Dit Inderste. Eller er da Norges Sag nu ikke længer den gode Sag?

Lader os da nærmere belyse den Sag, for hvilken vi skulle stride. Er maaskee Oprørsfaklen tændt i alle Rigets Hjørner? Reiser Borger sig imod Borger, for at udgyde Broderblod? Er det Partiehad, er det Tvedragt, som giver Landets Kriger Kaarden i Haanden? Nei, lovet være Gud! inden vore Grændser hersker Fred, Orden og Rolighed, haandthævet ved Love og Øvrighed. Er det da Lyst til at gjøre Erobringer, at undertvinge et fremmed Land, som opluer Nordmandens Barm? Nei, hvor ofte sank de store Stater ned i Gruset, medens de langt mindre,

befæstede ved Samfundets Dyder, stode urokkelige ved Enighed, Mod og Kraft!
Saa ere vi da maaskee kjede af Freden, og ville vove den blodige Dyst, for at
mætte vor Ærgjerrighed, for at sanke Laurbær paa Krigens Mark? Nei, ikke tom
110 Ærgjerrighed, men Æren vel turde kalde os til Kampen, mine Brødre! Kan et
Folk uden Ære være lykkeligt? Med Ærens Tab forsvinder ogsaa den borgerlige
Frihed, begge disse Menneskehedens Skytsaander. Uden Ære! uden Frihed!
uden Selvstændighed! Ja, saa er ogsaa Slaven Lykkelig, som bukker sin Ryg
under Tyrannernes Svøbe, som væder et misundt Brød i Taarer og Sved,
115 afpresset af det tungt trykkende Aag, som efterlader en Afkom, født og baaren
til Trældom, født til at døe usavnet, ubegrædt at udgyde sit Blod i et fremmed
Land for en fremmed Sag. Eller kanskjee det er Hevnens Aand, som giver os sin
Dolk i Haanden? Sandt er det, vi æggedes. Midt i Freden og uden Brøde fra vor
Side bleve vi behandlede som de værste Fiender. Vi skulde forhungre, paa det at
120 Mod og Kraft kunne forsvinde, og vi falde, et let Bytte for Ærgjerrighed og
Herskesyge. Men, lovet være Forsynet, Ham, den Algode! som bespiser
Ravneunger! Han beskjærede ogsaa os hidintil den nødtørftige Føde. Ja, Norge!
du æggedes til Hevn! Saa dybt foragtede dine Fiender dig, at de sloges om dig,
som om et klavebundet Dyr, hvilken Herre du skulde tilhøre, menende, at du,
125 ligesom hiint, skulde følge med enhver den, som tog fat i Grimen. Ja, Norge!
visseligen, du æggedes til Hevn! Men vi ere Christne. Ikke glemme vi Jesu milde
Lære: forlader, saa skal ogsaa Eder forlades! og vi skulde være rede til at række
selv vor Fiende Haanden, naar han, uden videre at fornærme os, ønskede at
indgaae et ærligt Forlig. Nei, ikke Hevnens Blus ville vi slynge; men Retfærds
130 Sværd ville vi vel føre.

Hvorfor luer da Dit Øie saa, min Landsmand! Du med det forsonlige Hjerte!
Hvorfor er Du saa gram i Hu? Hvorfor rynke sig dine Bryne? Hvad æsker os til
Kampen?

135 Saa er det: Fædrelandet kalder os til Kamp imod Voldsmanden, som kommer
til os med Lænken i den ene Haand og Sværdet i den anden. Det er Rigets
Grændser, vi skal værges. For Ære, Frihed og Selvstændighed skal vi fegte; for
denne hellige Odelsarv, som vi annammede af vore Forfædre, som de købte
140 med sit Blod, for hvilken de gik saa gladeligen i Kampen, som til en Dands, for
hvilken de stred saa mandigen, stred og vandt, og som det bør os at levere
ukrænket til vore Børn og Børnebørn. Derfor luer dit alvorlige Øie saa fyrigt,
min kjække Broder! Ja, god er Norges Sag. Os fører Pligten til Kampen. Vi skulle
stride for en ærlig Fred, for vor egen og vore Efterkommeres Lykke, for at

betrygge os de Velgjerninger, det guddommelige Forsyn skjenkede os. Derfor kan vi stole paa den Almægtiges og Algodes Bistand og Beskyttelse -- naar vi dertil gjøre os værdige.

150 2.

Thi det er ikke nok, Brødre! at vor Sag er god. Der hører endmere til, om ellers den gode Sag ogsaa skal have Fremgang. Hvormangen god Sag tabtes ikke for deres Skyld, som skulde forsvare den! Men, vilde I vel svare mig, kan da Norges
155 Sag vel være i bedre Hænder, end i Landets egne Sønners, deres, som brænde af reen og hellig Kjærlighed til Fædrelandet? Hvo kjender ikke det høie Mod, som flammer i Norges Sønners Bryst, saasnart det gjælder Fædrelandets Ære og Selvstændighed, denne hellige Ild, som først Døden kan udslukke! Vel os da, mine Brødre! Vel os med dette Mod! Maatte ingen Nød, ingen Trængsel
160 nogensinde see det svækket eller formindsket! Men hvad er dette Mod andet end Tillid til Gud? Eller meget mere, Tilliden til Gud er den uryggelige Grundvold, hvorpaa det ægte christelige Mod hviler. Dette er tværtimod hiin ustadige Vaklen hos svage Sjele, som, med al deres Kjærlighed til den gode Sag, dog alligevel fyldes med Tvivl og Mistillid. De ere, som Jesus siger, lig Røret, som
165 bøies hid og did af Vinden; thi den, som tvivler, troer ikke, at ham skal vederfares noget Godt af Gud. Derved skræmmes han ved enhver Fare. Saa tabes ogsaa Kraften til at udøve det Gode, og den bedste Sag falder. Langt annerledes den, som, idet han anstrænger alle sine Kræfter, for at opfylde sin Pligt, besjeles af den faste Troe og Tillid, at Gud er med ham. Han gaaer enhver Fare
170 uforfærdet imøde; han skjælver ei for Døden, thi han veed, at Gud i Liv og Død er hans hulde Fader. Med denne urokkelige Troe gaaer Christnen trøstig i Kampen for den gode Sag.

Og dette Mod, mine Brødre! svækkes ikke ved de Vanskeligheder, det har at
175 overvinde. Det anseer ingen Opofrelse, som sigter til det almindelige Gavn, for at være for stor. Jo større Modstand, desto større Kraftanstrengelse. Det hårdes just i Faren, det voxer ved Hindringer. Derved vinder det den Kraft, Fasthed og Standhaftighed, som er saa nødvendig, naar et stort, ophøiet Øiemed skal opnaaes.

180

Men selv det standhaftigste Mod, den største Anstrentgelse af de forskjellige Kræfter er ei altid nok for at fremme den gode Sag. Vi maae ikke blot alle ville det samme Øiemed, den samme gode Hensigt; men vi maae ogsaa alle ville de

185 samme gode Midler. Een Aand maa lede og styre de fælleds Kræfter. Med eet
Ord: vi maae være enige. Naar en stor Kraft adsplittes i mange,
usammenhængende Dele, bortødsles den uden Frugt og uden Nytte. Samlet
derimod skal selv den mindre Kraft være som Klippen i Havet, der staaer
urokket i alle Storme, og agter ei Bølgenes Brus. Naar Erobreren gik frem
190 med blodige Trin, og, ligesom Straffens Engel førte Tugtens Riis over
Nationerne, da var det ikke altid, fordi Ærens Følelse slumrede i de fordærvede
Hjerter, eller fordi de miskjendte deres Kræfter og deres Fordele; men fordi de
ikke brugte den Kraft, hvormed Forsynet havde udrustet dem, en Kraft, som var
svækket, næsten tilintetgjort ved Uenighed og Usamdrægtighed, den
195 almindeligste Aarsag til Staters Undergang. Thi evig staaer den Sandhed fast:
hvert Rige, som vorder ueens med sig selv, bliver øde, og et Huus, som er adskilt
imod sig selv, falder, som Sandhedens Lærer, Jesus, siger (Luc. 11, 17).

Men Held det Land, hvis Hærskarer og Borgere besjeles af denne Enighedens,
200 Modets og Kraftens trefoldige Aand; thi Gud er visseligen med dem. Han er,
som David siger i vor Text, deres Frelse, Ære og Klippestyrke.

O mit elskede Fædreland! maatte denne Aand nedsvæve over dig, og opfylde
alle dine Sønners og Døtres Barm! da skulde vi, hvordan end Du, alvise og
205 algode Skjæbnens Gud vil styre Tildragelsernes Gang, med frelst Samvittighed
kunne tage vor Tilflugt til Dig, som gjør Alting vel.

Trøst dig da, Gubbe! Qvinde, skjælv ikke! Ved vor ædle Regents, bag Eders
kjekke Sønners Værge staaer Norge trygt. Vi haabe paa Gud! Han er vor
210 Tilflugt. Amen

Kilde

Taler paa den anordnede høitidelige Bededag, holdne i Leirdals Hovedkirke, den 18de Marts 1814, af Ulrik Frederik Bøyesen. Christiania 1814.

215

Emner

1814, Preken

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/norges-sag-er-den-gode-sag>

220